

EDITORIAL

La constant desaparició del patrimoni històric i natural és un fet prou evident a hores d'ara. Tant se val l'escala que considerem; el balanç és sempre desfavorable tant per a l'entorn com per a la memòria històrica. Fet i fet, si l'abast del nostre punt de mira és planetari, els exemples són immediats i abundosos; hauria de ser suficient recordar que cada president nord-americà fa la seua guerra i escombra de manera explícita amb tot el que hi ha dins –almenys– un país. N'és tan recent i obscé l'últim exemple que no ens hi detindrem més.

Si el punt de vista el dirigim vers uns àmbits fornits a escala més humana, com ara la comarca o la ciutat pròpia, no hem de donar treva al pessimisme. Proven de fer-nos, en relació a les nostres ciutats i els espais que les embolcallen, preguntes com les següents: ha augmentat o disminuït el patrimoni protegit? Ha augmentat o disminuït el nombre d'edificis que, figurant en algun catàleg que maldava per la seua protecció, han sigut enderrocats? Tenim notícia d'algun que estiga sent amenaçat en aquest moment? Quant als espais naturals i el litoral, la superfície d'aquests, lliure de l'amenaçadora «transformació i ordenació» –quins eufemismes!–, s'ha eixamplat darrerament o n'avança l'ocupació fins a l'ofegament? Les preguntes són tristes, per les respostes que invoquen. Si férem un recorregut hipotètic, o real, resseguint la part del litoral que va de la Gola de Guardamar a Aigua Amarga, molt probablement no seriem capaços d'endevinar la ideologia i el seny del partit governant de cada municipi, i en cada època, des de, per exemple, la transició, a l'hora d'atènyer el tractament que ha rebut la costa. Tot queda reduït a unes diferències de matis: uns inicien l'ocupació, i els que hi vénen darrere l'eixamplen. Sempre amb una característica comuna a totes les èpoques i llocs: el *laissez faire, laissez passer* al capital. Tot i això, és just reconèixer que, al Baix Vinalopó, el municipi d'Elx és el que va a la cua en ocupació immobiliària del litoral i a molta distància del primer. Les institucions públiques tenen la potestat d'optar entre apartar «patrimoni» de la circulació dels mecanismes de mercat, i generar valors socials, i, per tant, col·lectius, o deixar que aquest passe de mà en mà i permetre l'especulació i la destrucció.

Que el Molt Honorable President de la Generalitat decidisca substituir la Conselleria de Medi Ambient per la de Territori i Habitatge és tot un símptoma d'allò que es veia venir de lluny quan el darrer conseller de Medi Ambient, Honorable Senyor, va posar de manifest el seu posicionament en relació a la rendibilitat social dels camps de golf enfront de l'activitat agrícola tradicional i la consegüent necessitat de destinar-hi les aigües procedents dels hipotètics futurs transvasaments. Més clar, aigua.

Per tant, que el Govern Valencià decrete que les zones humides puguen tenir camps de golf a les seues àrees de protecció o que determinats promotors demanen «flexibilitat» per a requalificar sòl no urbanitzable –no n'hi ha prou amb l'urbanitzable, diuen!– ha deixat de ser cridaner i ha donat pas al fet que un sector de la població considere raonables determinades propostes i reivindicacions i que siguem enderrocats edificis antics com a mesura higiènica i signe de modernitat i progrés. Amb aquest tarannà imperant, que una autovia travesse un parc natural com el Fondo d'Elx i Crevillent o que el litoral d'Elx, Santa Pola i Guardamar siga engolit pel febre constructor, serà interpretat com a signe de progrés que, de mica en mica, apropa el «benestar» (?) a la societat que el practica.

Davant aquesta realitat, creada per grups de pressió, cal que els ciutadans articulem també els nostres interessos col·lectius; i cal també, que els poders públics els tinguen en compte. El futur és el nostre gran repte i el que fem en el present el condiciona sobremanera. Aquells i aquelles que formem part de l'IECBV hem demostrat reiteradament que volem sentir-nos copartíps en la seua construcció. Cal entendre la democràcia com un conjunt de valors compartits que impregna les formes i els continguts dels poders; reduir-la tan sols als seus mecanismes electorals és burlar-se'n. La política hauria de ser l'instrument regulador de les forces que emergeixen de la mateixa societat, i aquesta mostrar-se exigent amb els seus representants democràtics.

Durant aquest any s'han celebrat eleccions municipals i autonòmiques, raó per la qual tenim una fornada nova de regidors i diputats; és lícit creure, en principi, que seran capaços de contribuir a millorar la societat. Si no és així, també és igualment raonable que esperen ser denunciats públicament per l'incompliment de les seues promeses o les actuacions que ens perjudiquen com a ciutadans i ciutadanes.

L'IECBV, a través del seu anuari, LA REL·LA, reflexiona i convida a reflexionar sobre la realitat més propera, la transformació de la qual té conseqüències tan immediates sobre nosaltres i els nostres descendents. Estem convençuts que hem d'implicar-nos-hi, ja que tots som coresponsables, en major o menor mesura, d'allò que s'esdevé en el nostre entorn. En paraules de Federico Mayor Zaragoza: «alertar a temps, aportant-hi solucions i rutes inèdites per a un horitzó menys fosc». En això estem i en això us convidem a participar.

En aquesta ocasió, les reflexions que ens proposen els articles que segueixen vénen acompanyades amb els dibuixos d'Antoni Ródenas sobre algunes de les torres vigia de la nostra comarca. La Torre del Pinet, avui desapareguda i reconstruïda en aquest dibuix a partir de plànols i fotografies (pàgines parelles), i la Torre del Tamarit –que, si ningú hi posa remei desapareixerà aviat, atés l'estat d'abandonament i ruïna imminent en què es troba– i la Torre de les Escalotes, objecte ara mateix de l'agressió d'un promotor immobiliari, tan ignorant com mancat d'escrúpols, que l'ha rebatejada amb un altre nom que no sols no té cap tradició ni sentit històric, sinó que, a més a més, falseja diametralment la història. I tot plegat per a fer-la servir com a reclam per a vendre bungalous (pàgines imparelles).

També contem en aquesta ocasió amb la inestimable col·laboració, com a artista plàstic, d'Andreu Castillejos, a qui LA REL·LA vol retre homenatge, tant per la seua trajectòria professional com pel seu compromís amb la seua terra i la seua gent.